

Aktuální data: Většina ukrajinských uprchlíků již má své lékaře. Přesto jich část zůstává na okraji systému

27.9.2025 - | Sila pacientu

Na přelomu letošního jara a léta jsme se pomocí online dotazníku zeptali ukrajinských uprchlíků pobývajících v Česku, jak se jim u nás daří využívat systém veřejného zdravotního pojištění. Výsledky jsme srovnali s podobným průzkumem, který jsme provedli na jaře 2023 - tehdy v Česku většina Ukrajinců nebyla víc než rok, potýkali se s traumatem z války, s jazykovou bariérou a seznamovali se s českým zdravotním systémem, který je velmi odlišný od toho ukrajinského. Porovnání výsledků přineslo zajímavá zjištění.

Míra orientace Ukrajinců v českém zdravotnictví

Byť se ukázalo, že lékaře má dnes daleko více uprchlíků než před dvěma lety, nemají pocit, že by se v českém zdravotním systému vyznali lépe než před dvěma lety. Většina svůj přehled o českém zdravotnictví hodnotila tehdy i dnes průměrně. Je tedy vidět, že coby pacienti dodnes nemají vysoké sebevědomí.

V roce 2023 hodnotila většina dotázaných svou orientaci v českém zdravotním systému třemi hvězdičkami (32 %). Výborně se v užívání zdravotních služeb vyznalo 14 %, o něco hůř 21 %. Vůbec nebo skoro vůbec se neorientovalo 32 %. Nejhorší na tom byli pochopitelně lidé v nejstarší věkové kategorii od 66 let výš. Problémy měli především s jazykovou bariérou a s pochopením, na jakou péči vlastně mají nárok.

Po dalších dvou letech hodnotí Ukrajinci v Česku svou obeznámenost s českým zdravotnictvím podobně. Opět se zhruba třetina cítí ztracená, třetina se jakž tak orientuje a třetina nemá žádný problém. Počet těch, kdo zvolili pět a čtyři hvězdičky, ve srovnání s předchozím průzkumem mírně klesl (11 %, resp. 20 %). Většina opět zvolila střed (34 %). Špatně nebo zcela špatně svou obeznámenost s českým zdravotnictvím hodnotí 33 %. Do této kategorie spadají především starší lidé a muži. Velký rozdíl panuje mezi těmi, kteří jsou registrovaní u praktického lékaře, a těmi, jimž se ho dosud nepodařilo sehnat. Mezi registrovanými je se svou znalostí zdravotnictví spokojeno (5 nebo 4 hvězdičky) 37 %, zatímco mezi lidmi bez praktického lékaře jen 11 %.

Na otázku, co nejvíc nechápu na českém zdravotním systému, odpověděla jen polovina dotázaných. Nejčastěji nedokážou pochopit dlouhé čekací lhůty na termín u specialisty (12 %) a nemožnost najít praktického lékaře (9 %) - to jsou problémy, které shodně trápí i české pacienty. Dále byla zmiňována jazyková bariéra a nejasnost, na co mají nárok v rámci veřejného zdravotního pojištění (oba po 6 %) - těmito potížím jsou vystaveni specificky ukrajinští uprchlíci.

Registrace Ukrajinců u praktického lékaře

Za dva roky došlo k zásadnímu posunu v počtu Ukrajinců, kteří mají svého registrujícího praktického lékaře. Tehdy mělo praktika jen 42 % dotázaných, dnes ho má 79 % dospělých. Dříve se 35 % nedařilo najít ordinaci, která by přijímala pacienty; dnes je to už jen 12 %.

Návštěvy specializovaných ambulancí

Také v návštěvách specialistů se situace výrazně zlepšila. Před dvěma lety se na gynekologické vyšetření dostalo 33 % žen a k zubaři jen 26 % lidí. Polovina ukrajinských uprchlíků nedostala žádnou specializovanou zdravotní péči. Dnes je situace výrazně lepší. Na gynekologii bylo alespoň jednou nebo opakovaně 61 % žen, 55 % lidí alespoň jednou navštívilo stomatologii. K nárůstu došlo také u rehabilitace (z 3 % na 19 %) i ortopedie (z 3 % na 22 %).

V průzkumu před dvěma lety nikdo z dotazovaných nezmínil potřebu psychologické nebo psychiatrické péče. Dnes ji alespoň jednorázově využilo 8 % dotázaných; z těch, kdo ji potřebovali, se ji podařilo sehnat 39 %; zbytek nesehnal lékaře. Péče o duševní zdraví je u ukrajinských uprchlíků zdaleka nejméně dostupná ze všech typů ošetření, která potřebují.

Lékařská péče pro ukrajinské děti

Počet uprchlíků, kteří v ČR pečují o nezletilé děti, za dva roky mírně klesl. Tehdy to bylo 66 % lidí a dnes 53 %. Nejčastěji se jedná o ženy ve věku 20–49 let. Mezi těmi, kdo pobírají humanitární dávku, jsou jich celé dvě třetiny.

Podle minulého průzkumu se registraci u pediatra podařilo sehnat 59 % těch, kdo v Česku pečovali o děti. Dnes má dětského lékaře už 83 % rodičů a pečujících. Alarmujících je ovšem 16 %, kteří pediatra dodnes nemají. Panuje zde jednoznačná souvislost mezi tím, jak dobře dospělý hodnotí svou orientaci ve zdravotním systému, a tím, zda děti mají pediatra.

<https://silapacientu.cz/2025/09/27/aktualni-data-vetsina-ukrajinskych-uprchliku-jiz-ma-sve-lekare-pre-sto-jich-cast-zustava-na-okraji-systemu>